

CARLOS VATTIER, JOSÉ M. DE LA CUESTA I JOSÉ M. CABALLERO LOZANO (DIR.), *CÓDIGO EUROPEO DE CONTRATOS: COMENTARIOS EN HOMENAJE AL PROF. DR. JOSÉ LUIS DE LOS MOZOS Y DE LOS MOZOS*, MADRID, DYKINSON I UNIVERSIDAD DE BURGOS, 2003, 2 V., 648 P.

Giuseppe Gandolfi i l'Acadèmia de Iusprivatistes de Pavia han intervingut activament en el procés doctrinal d'harmonització jurídica dins de la Unió Europea amb l'anomenat *Avantprojecte de Codi europeu de contractes*, publicat per primera vegada a Milà per l'editorial Giuffrè l'any 2000 i després reeditat l'any 2001. Gandolfi, que és alguna cosa més que l'ànima del projecte i de la mateixa acadèmia, ja havia manifestat, amb caràcter previ a l'inici dels treballs adreçats a l'elaboració d'aquest «avantprojecte» («Per un Codice europeo dei contratti», *Riv. Trim. Dir. e Proc. Civile*, 1991, p. 781 i seg., i «L'attualità del quarto libro del Codice civile nella prospettiva d'una codificazione europea», *Riv. Diritto Civile*, 1993, p. 415 i seg.), que el llibre IV del Codi civil italià de 1942 era el millor punt de partida per a l'elaboració d'un dret d'obligacions europeu, pel seu caràcter de síntesi entre el Codi civil francès i el BGB alemany. Deixant ara de banda l'oportunitat que un italià manifesti que el codi civil del seu país és el millor instrument per a l'harmonització jurídica a Europa (Dieter Martiny ja va fer una crítica mordaç en aquest sentit), certament l'«avantprojecte» beu molt de les fonts del Codi civil italià, amb alguns elements trets del Codi civil francès, del Codi civil espanyol i del rescatat Contract Code, elaborat per Harvey MacGregor per encàrrec de les Law Commission anglesa i escocesa (i que, per cert, va ser traduït a Espanya per dos dels directors de l'obra objecte de revisió), filiació que no resta desvirtuada pel fet que la llengua en què s'ha donat a conèixer dit avantprojecte hagi estat la francesa.

Atès que el president de l'Acadèmia de Iusprivatistes és el professor De los Mozos —per raons d'edat, segons ha manifestat ell mateix—, els seus deixebles van decidir, en una època en què aquestes obres sembla que florien a Espanya, dedicar-li un llibre homenatge consistent en l'estudi per matèries de l'avantprojecte del grup de Pavia. Així, en dos volums es col·leccionen els treballs següents: «Hacia un concepto europeo de contrato» (Gabriel García Cantero), «El deber de información precontractual» (Luis Martínez Vázquez de Castro), «Notas sobre las “condiciones relativas al contenido” del contrato (utilidad, posibilidad, licitud y determinación)» (Carlos Martínez de Aguirre), «En torno a la conclusión de los contratos» (Carlos Rogel Vide), «Forma del contrato» (Margarita I. Poveda Bernal), «Interpretación del contrato» (Carlos Vattier Fuenzalida), «Efectos del contrato» (José M. de la Cuesta Sáenz), «Los denominados

elementos accidentales del contrato» (María T. Carrancho Herrero), «La representación» (Antonio Gordillo Cañas), «Contrato con persona a designar» (Esther Muñoz Espada), «Contenido, sujetos y circunstancias del pago» (Pedro de Pablo Contreras), «Ejecución de ciertas obligaciones contractuales» (Joaquín Rams Albesa), «El incumplimiento del contrato» (J. Miguel Lobato Gómez), «Mora del deudor y mora del acreedor» (José M. Caballero Lozano), «Supuestos de incumplimiento» (Agustín Viguri Perea), «Consecuencias del incumplimiento» (Mariano Yzquierdo Tolsada), «La cesión del contrato» (Margarita Fernández Arroyo), «Cesión de créditos» (Luis Martínez Vázquez de Castro), «La cesión de deuda» (José M. González Porras), «Extinción del contrato y de las relaciones que nacen del mismo» (Joaquín Arce Flórez-Valdés), «Prescripción y caducidad» (Antonio Román García), «Inexistencia y nulidad del contrato» (Carlos Vattier Fuenzalida), «Anulabilidad del contrato» (Antonio M. Morales Moreno), «Remedios ante situaciones contractuales anómalas» (Margarita I. Poveda Bernal), «El resarcimiento de los daños» (Elena Vicente Domingo) i «La cláusula penal» (Germán de Castro Vitores).

La influència de l'avantprojecte en el procés d'harmonització a Europa sembla, de moment, modesta. És un text complicat, amb preceptes molt extensos i excessivament detallistes, i sense una base real comparativista, que resulta difícilment assumible no solament pels països del *common law*, sinó també pels països escandinaus i pels estats membres de la darrera ampliació de la Unió Europea. La seva repercussió fora d'Itàlia, fins ara, té com a fites més rellevants dues recensions escrites per dos membres de l'Acadèmia, Fritz Sturm i Hans-Jürgen Sonnenberger, a *Juristenzeitung*, 2001, p. 1098 i seg., i *Recht der internationale Wirtschaft*, 2001, p. 414 i seg., respectivament, més una presentació oferta a Gandolfi per la *Zeitschrift für europäisches Privatrecht*, 2002, p. 1-4; ben al contrari que a Espanya, on el mateix Gandolfi ha estat fins i tot instituït doctor *honoris causa* per la Universitat d'Extremadura. Els dos volums que ara comentem i el projecte de recerca que dirigeix el professor García Cantero a la Universitat de Saragossa, són les màximes expressions d'aquest interès espanyol per l'avantprojecte.

L'aparició d'aquest comentari sistemàtic a l'avantprojecte de Pavia, si no m'erro el primer que apareix al continent, ha de ser celebrada. En el context del procés d'harmonització del dret privat a la Unió Europea, el llibre homenatge al professor De los Mozos mereix una valoració molt positiva, de manera especial perquè els autors no s'han limitat a fer un panegíric de l'avantprojecte, sinó que, si s'esqueia, no hi han estalviat les crítiques (valguin com a exemple les aportacions de Rogel Vide i de Rams Albesa). El que necessita el *nou dret comú europeu* per tal d'avançar de debò és, precisament, que la doctrina el faci objec-

te del seu estudi, i aquest sol fet ja justificaria l'esforç fet pels professors que hi han contribuït. Això no impedeix, però, que no es trobi a faltar una major base comparativista en les aportacions, molt limitades als drets espanyol, italià, francès i, en una mesura menor, alemany, i amb molt poques referències a obres pertanyents al *common law* (el capítol de Carlos Vattier en seria una excepció), i, ocasionalment, una major cura en algunes referències (a la mateixa pàgina 16 trobem la menció del Group Study of European Civil Code, en comptes de Study Group on a European Civil Code; també trobem Mario Bussani, en realitat Mauro Bussani, o que Walter van Gerwen és de l'alemanya Universitat de Münster, i ho és de la belga de Lovaina i l'holandesa de Maastricht), circumstàncies anecdòtiques que, tanmateix, no desmereixen en absolut el conjunt de l'obra.

Antoni Vaquer Aloy
Universitat de Lleida